

zenéje, a különböző népek zenéje vagy a kortárs zenei kultúra mellett nagy jelentőséggel bír a régi korok zenei kultúrájának megismerése is. A Zeneműtárban keresztezi egymást a jelen és a múlt, amely többszintű, finom hálózatot alkotva lépi át az idő- és térbeli határokat.

A „könyves” dokumentumokhoz hasonlóan a zeneműtári dokumentumokra is igen nagy hatással van az internet, a fellelhető legális vagy illegális információk, nyomtatott vagy hangzó dokumentumok miatt egyaránt. Éppen ezért a Zeneműtár igyekszik kiemelkedő, ritka, de keresett anyagokból jó válogatással szolgáltatni, miközben az állománygyarapításra fordítható összeg egyre csökken. Különböző eszközökkel és módszerekkel, stratégiai tervhez és PR-munkákhoz kapcsolódva minél több embert kíván megszólítani, amibe beletartoznak a különböző virtuális közösségek. Mindezt azért, hogy a Zeneműtár (és egyben a zene) a mindennapi élet szerves része lehessen, és a szolgáltatásainkat igénybe vevők elégedettek legyenek.

Az emberi kultúrában a zene fontos szerepet tölt be: összekötheti, ismertetheti és közvetítheti egy adott nép életterét, életét, szokásait. A magzatra való hatáson keresztül a gyógyításban való alkalmazáson át, az adott emberi csoport életében betöltött szerepén keresztül az identitásra való hatásokig és jellemzőkig foglalkozik vele a szociológia, a kulturális antropológia, az orvostudomány, a fizika, a matematika és a hálózat-tudomány is.

A cikk elején történt utalás a zenére mint „idegen nyelvre” és arra, hogy a zenében rejlő érzelmi kifejezések hasonló módon ragadhatják meg a zenét hallgató embereket a világ különböző tájain. 2009-ben, a *Current Biology Three Basic Emotions in Music* címmel publikálta annak a kameruni mafa törzsnél végzett kutatásnak az eredményét, amely arra mutatott rá, hogy „nyugati” zenével még nem találkozott emberek ezeknek a zenének a hallgatása során, hasonlóan a zenét ismerőkkel, megneveztek három jól elkülöníthető érzelmét: a boldogságot, a szomorúságot és a félelmet.

Kellenek ennél érdekesebb zárószavak? ■

Hétköznapi munka több nyelv és kultúra Az OIK nemzetiségi szolgáltatási

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár az előző cikkekben vázolt gyűjtőkörökön túl kisebbségi szakkönyvtár is. Szolgáltatásaival támogatja a nemzetiségi kultúrát, illetve a kisebbségi kérdéskörrel kapcsolatos kutatást. A nemzetiségi szolgáltatások háttérében a Nemzetiségi és Dokumentációs Osztály áll.

Az OIK jelentős nemzetiségi gyűjteménnyel rendelkezik. Ez a gyűjtemény az anyanyelvű művelődés mindig hozzáférhető alapja.¹

Speciális szolgáltatás a Nemzetiségi Adatbázis, amely a könyvtár honlapjáról minden érdeklődő számára elérhető. Az adatbázis párhuzamosan rögzíti a kisebbségi kérdéskör tudományos eredményeit és a kisebbségekkel kapcsolatos hétköznapi gondolkodást, diskurzust. Az 1992-től napjainkig feldolgozott szakirodalom online kereshető. A megelőző időszak irodalma nyomtatott bibliográfiák formájában férhető hozzá. Ezek retrokonverziója elkezdődött.

Az OIK irányítja a 13 hivatalosan elismert kisebbség államilag finanszírozott dokumentumellátását. A nemzetiségi dokumentumellátásban részt vesz a 19 megyei könyvtár és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. Az OIK évente ajánlójegyzékeket tesz közzé, amelyek tartalmazzák a kisebbségek anyaországában megjelent dokumentumokat és a hazai kisebbségek kiadványait. A partner könyvtáraknak lehetőségük van az OIK ajánlójegyzékeiből rendelni és/vagy önállóan vásárolni. A partner könyvtárak többsége csak az OIK ajánlójegyzékeiből rendel, kisebb részük önállóan szerzi be a számára szükséges dokumentumokat. De olyanok is vannak, akik mindkét lehetőséggel élnek.

A Nemzetiségi és Dokumentációs Osztály kiemelt feladatai közé tartozik a kisebbségi kérdéskörrel kapcsolatos tájékoztatás, információszolgáltatás, a nemzetiségi és kisebbségi szervezetekkel és intézményekkel kapcsolatos tanácsadás.

A könyvtár helyet biztosít a nemzetiségi kulturális programoknak, rendezvényeknek.² Ezek szervezése mindig a nemzetiségi szervezetek együttműködésével történik. A programok sok érdeklődőt vonzanak, és médianyilvánosságnak örvendenek.

Használók és tendenciák

Az elmúlt évben a Nemzeti Kulturális Alap által támogatott használói elégedettségmérést végeztünk a nemzetiségi szolgáltatásokkal kapcsolatban. Ebből most csak a lényegesebb adatok bemutatására nyílik lehetőség. Pontosabb képet kaptunk a nemzetiségi szolgáltatások használói rétegeiről. A felmérés két jelentősebb használói réteget mutatott ki. Számbelileg legjelentősebb az egyetemi vagy főiskolai hallgatók csoportja. Ezt követik a felsőoktatásban és középiskolában oktató pedagógusok.

A szolgáltatásokkal a használók jelentős része elégedett. Az adatok 85–90%-os elégedettséget jeleztek. Visszajelzéseikben két konkrét igényt fogalmaztak meg a használók. A gyűjteménnyel kapcsolatban azt, hogy folyamatosan frissülő szépirodalmi és szakirodalmi állományt szeretnének. Az adatbázissal kapcsolatban azt, hogy több teljes szövegű cikk legyen elérhető.

A megtett lépések már a fejlesztések tárgykörébe tartoznak.

Fejlesztések

A szolgáltatások fejlesztésében három szempont érvényesül.

Törekszünk arra, hogy a fejlesztések a *használói igényekkel összhangban* legyenek. Arra mindig figyelünk, hogy az olvasói igényeket minden téren kiszolgáljuk. A válságos időszak okozta forráshiány miatt a szakszerű állománygyarapításra nem volt mód. Ezt a tudatos olvasói réteg azonnal érzékelte és jelezte is. A nehézségek ellenére sikerült a hiányt valamennyire kiküszöbölni,

és beszerezni a nemzetiségi szépirodalom és szakirodalom legkeresettebb újdonságait. Az adatbázissal kapcsolatban bővítettük a teljes szöveg elérési lehetőségeit. A bibliográfiai rekordok szintjén rögzített, elektronikusan elérhető szöveg sok esetben nem felel meg a szakmai kritériumoknak. Ilyenkor a folyóirat URL-je szerepel ugrópontként a periodikum bibliográfiai rekordjában.

A szolgáltatásfejlesztésben a *szakmai tendenciákat* is igyekszünk követni. Az OIK alapító tagja a Humanus (Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa) konzorciumnak. Itt a tudományterületek közül a kisebbségtudományt az OIK gondozza. Együttműködünk az egységes feldolgozási elvek és az informatikai innováció kidolgozásában. Az együttműködés eddigi tapasztalataink szerint progresszív szakmai kapcsolat, amely tudásmegosztáson, együttgondolkodáson alapul. Közös cél a legjobb döntések meghozása, felhasználóbarát megoldások bevezetése.

Nemzetiségi szolgáltatásokról lévén szó, a fejlesztések terén fontos szerep jut az *esélyteremtésnek*. Az OIK nyert a Társadalmi Megújulás Operatív Program 3.2.4. keretében meghirdetett pályázaton, amelynek megvalósítása jelenleg is tart. Nyertes prog-

Papp Anna Mária

ramunk címe *Több szólamban. Az OIK nemzetiségi és zenei szolgáltatásainak fejlesztése*. Ebben az esetben a szolgáltatásfejlesztés célja az esélyteremtés. Pontosabban a nemzetiségek anyanyelvhasználati lehetőségeinek bővítése. Hamarosan elkészül az OIK új portálja, amelynek része lesz egy többnyelvű nemzetiségi alportál, ahol a könyvtárral és szolgáltatásokkal kapcsolatos információk mind a 13 hazai kisebbség nyelvén elérhetőek lesznek. Az alportálon működni fog egy szintén többnyelvű online referenzszolgáltatás. Itt 9 (bolgár, görög, horvát, lengyel, német, román, szerb, szlovák, szlovén) nyelven lehet majd kérdezni a könyvtárost, könyvtárosokat.

Hétköznapi munka
– interkulturális tanulás, tudás

A nemzetiségi szolgáltatások több kulturális közösséghez szólnak. Már említettem, hogy a nemzetiségi szolgáltatásokat a Nemzetiségi és Dokumentációs Osztály gondozza. A munkatársak jelentős része két vagy több kultúrához is kötődik, illetve két vagy több nyelvet is beszél. Ez egyben interkulturális készségek meglétét jelenti. Ilyen például: a nyitottság az újdonságok és más kultúrák iránt, a tolerancia, a másság tisztelete, a megértés, a rugalmasság. Ezek mind értéként jelennek meg a hétköznapi munkában. A multikulturális készségek megléte munkánk esetében tulajdonképpen elengedhetetlen. Eredményesen működünk együtt a különböző kulturális háttérű használóinkkal, a partnereinkkel, de intézményen belül egymással is. Ezek a dolgozói készségek a szolgáltatások működtetésében, fejlesztésében is jelentős pluszt, hozzáadott értéket jelentenek. ■

¹ A nemzetiségi gyűjtemény bemutatása Pancsosz Alexandra gyűjteményfejlesztési koordinátor *148 nyelven – gyűjteményfejlesztési tendenciák az OIK-ban* című előadásban olvasható. (lásd 9. oldal)

² Ezt a témát részletesebben tárgyalja Nagy Magdolna intézményi menedzser *Multi-, inter-, transz- ... Kulturális rendezvények és közönségszolgálati munka az OIK-ban* című előadása. (lásd következő cikk)

Multi-, inter-, transz- ...

Kulturális rendezvények az Országos Idegennyelvi Könyvtárban

Baján megtartott előadásom az Országos Idegennyelvi Könyvtár (OIK) rendezvényein és partnerkapcsolataim keresztül mutatta be a könyvtár kulturaközvetítő szerepét.

Multikulturalizmus, interkulturális kommunikáció, transzkulturalitás: a kifejezések a különféle kultúrák érintkezését, egymásra hatását, a kulturális sokszínűség elfogadását, a kultúrák egymás mellett élésének segítségét jelentik, és jól jellemzik az OIK tevékenységét, szakmai célkitűzéseit is.

OIK Nap – Palya Bea koncert

Partnerek

Az OIK soknyelvű, sokféle kultúrát reprezentáló gyűjteményét működtetni, fejleszteni, kulturális rendezvényeket szervezni partnerek nélkül elképzelhetetlen. A partnerek között kiemelt szerepet kapnak a *budapesti kulturális intézetek* és a *nagykövetségek*. Ezekkel az intézményekkel referenseink keresztül tart szoros kapcsolatot a könyvtár. A kapcsolatok közös rendezvényekben, könyvadományokban, együttműködési megállapodásokban öltönek testet.

A kulturális intézetek közül a Cervantes Intézet, a Goethe Institut, az egykori British Council, az Osztrák Kulturális Fórum, a Francia Intézet, a Lengyel Intézet és a Szlovák Intézet a legfontosabb partnerek.